

SDRUŽENÍ ENERGETICKÝCH
MANAŽERŮ MĚST A OBCÍ

Vyhodnocení energetického managementu v municipalitách ČR a návrh dalšího postupu pro rozvoj EM

Realizace

- 1.9.2019 – 31.12.2020

Řešitelský tým

- Sdružení energetických manažerů měst a obcí (SEMMO)
- PORSENNA o.p.s.
- Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM)
- Zástupci měst a obcí

Hlavní cíl

- Bariéry + možnosti rozvoje EM na lokální úrovni v ČR
- Věcná doporučení pro systematický koncept podpory EM v ČR – MPO, MŽP, MVČR, MMR, MF, SMOČR

Hlavní dílčí fáze projektu

1. **Analýza úrovně fungování** energetického managementu ve městech a obcích ČR.
2. **Definování potřeb** měst a obcí v oblasti udržitelné komunální energetiky (legislativní, finanční, systémové, apod.).
3. **Návrhy na zavedení a rozvoj** EM v českých městech a obcích včetně příkladů ze zahraničí.
4. **Systematický koncept podpory EM** na lokální úrovni v ČR, včetně kompetencí jednotlivých rezortů (MPO, MŽP, MV, MMR).
5. **Požadavky na rozvoj EM** v ČR.

1. Pilotní dotazníkové šetření

- Pilotní testování leden 2020
- Celkem 724 měst a obcí do 2000 obyvatel obesláno v únoru, upomínka v březnu a dubnu
- Dotazník – dvě části, pět sekcí a 134 otázek

Dotazník

Sekce

1. Identifikace municipality a stavu EM
2. Monitoring a práce s daty
3. Plánování a příprava projektů energetické účinnosti
4. Činnosti EM (provoz)
5. Překážky zavádění EM
6. Návrhy na podporu EM na komunální úrovni

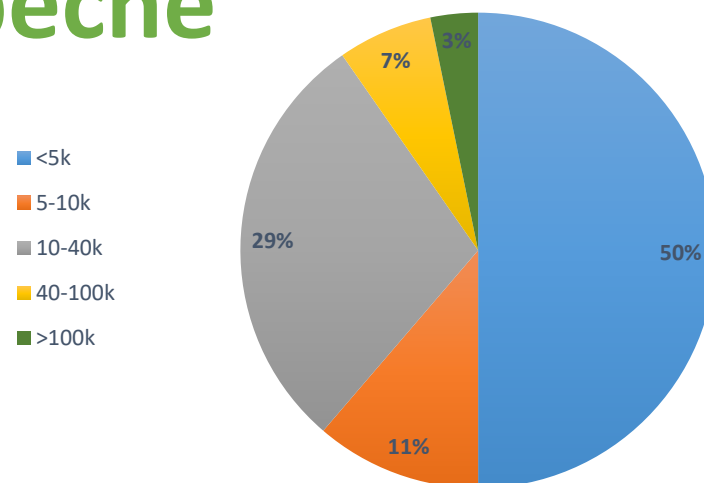

Vyhodnocení dotazníku - obecně

- Konzultace se sociologem – Sociologický ústav AV ČR
- „Sonda o stavu EM v českých obcích“
- Interpretace
 - vysoká četnost
 - překvapující jevy

Výsledky - obecně

- Počet obcí – 62
- Velikost obcí

Respondenti: Baška, Bělkovice-Laštany, Blatná, Blatnice pod Svatým Antonínkem, Blatno, Bohuslavice u Zlína, Bojkovice, Brno, Břeclav, Čechy pod Kosířem, Černá Hora, Děčín, Dolní Životice, Havířov, Hejnice, Hranice (Hranice na Moravě), Hroznětín, Chodov, Chýnov, Jeseník, Kolín, Kopřivnice, Krmelín, Křižanov, Kuřim, Letohrad, Litoměřice, Markvartovice, Napajedla, Nymburk, Olomouc, Oskava, Petrůvka, Písek, Poříčany, Potěhy, MČ Praha 9, MČ Praha 22, Prostějov, Příbor, Roudnice nad Labem, Rožnov pod Radhoštěm, Rychnov nad Kněžnou, Rýmařov, Říčany, Stráž nad Nisou, Stráž pod Ralskem, Studená, Svatobořice-Mistřín, Šenov u Nového Jičína, Šluknov, Štramberk, Tábor, Týnec nad Sázavou, Velké Popovice, Velký Osek, Vlachovo Březí, Vrchlabí, Zašová, Zliv, Zruč-Senec, Žďár nad Sázavou

1. Identifikace municipality a stavu EM

- Máte energetického manažera – 65% ne, 35% ano
 - Ano – **6** <5k, **2** 5-10k, **10** 10-40k, **2** 40-100k, **2** >100k
 - Ano – **6** externě, **16** interně; výše úvazku <1:1 8:14
 - Pozice EM: **15** řadový pracovník, 7 mix pozic

1. Identifikace municipality a stavu EM

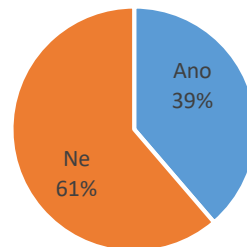
- Kompetence EM:
 - kontrola EM
 - poradní / doporučující/ konzultační
 - nákup energií a návrhy úsporných opatření
 - pořizování dat, analýza, vyhodnocování, statistika, návrhy doporučení, vyhodnocování přijatých opatření;
 - metodické vedení osob, kontrola při sběru dat, zajištění energetický průkazů
 - EM podřízený vedoucí OSÚMM, kompetence, pokud se o nějakých dá hovořit, jsou malé
 - je součástí pracovní skupiny, která je tvořena vedením města

- smí vedení města předložit návrh (LTM)
- žádné (Říčany)

1. Identifikace municipality a stavu EM

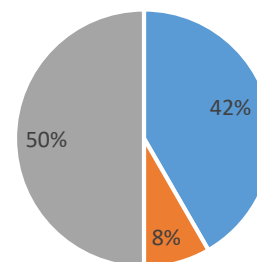
■ Úroveň EM

- Zavedený systematického EM

- Jakou úroveň EM máte?

- **Pouze na vybraných budovách 50%**
- Na všech budovách 38%
- V souladu s ISO 50001 12%

- Energetický management provádíme:

- Na veškerém majetku města, vč. soustavy veřejného osvětlení.
- Pouze na budovách městského úřadu/magistrátu/organizace.
- Pouze na vybraných skupinách budov.

2. Monitoring a práce s daty

- Sledujete klimatická data (průměrná venkovní teplota, počet topných dnů, atd.)?
 - Ano, využíváme pro přepočet spotřeby tepla 26%
 - Máme k dispozici, ale nevyužíváme 19%
 - **Nemáme k dispozici a nepoužíváme 55%**
- Sledujete parametry kvality vnitřního prostředí (teplotu, vlhkost a koncentraci CO₂ v místnostech)? Ano 11%, **Ne 89%**

2. Monitoring a práce s daty

- **Zadáváte zpracování energetických posudků? Ano 71%, proč:**
 - 1) posouzení proveditelnosti projektů týkajících se snižování energetické náročnosti budov, zvyšování účinnosti užití energie, snižování emisí ze spalovacích zdrojů znečištění nebo využití obnovitelných nebo druhotných zdrojů nebo kombinované výroby elektřiny a tepla – **35%**
 - 2) vyhodnocení plnění parametrů výše uvedených projektů, pokud to vyžaduje dotační titul – 30%
 - 3) vyhodnocení plnění parametrů výše uvedených (i)-iv) projektů – 18%
- **Zpracováváte energetické audity? Ano 53%, proč:**
 - 1) u větší změny (nad 25%) dokončené budovy nejsou splněny požadavky na energetickou náročnost budovy – **48%**
 - 2) budova nebo energetické hospodářství má spotřebu energie vyšší, mají celkovou průměrnou roční spotřebu energie za poslední dva kalendářní roky vyšší, než 500 GJ/rok – 28%

2. Monitoring a práce s daty

- Data z EA/EP jsou využívána pro optimalizaci provozu budov
 - **Ne 60%**
- Pasport budov je zpracován.
 - Ano 53%, z toho **v papírové podobě** s občasnou aktualizací **92%**
- Je pasport využíván pro energetický management? **Ne 54%**
- Informace o výsledcích energetického managementu
 - Jsou pravidelně (alespoň 1xrok) prezentovány vedení města s vyčíslením úspor/OZE za celý majetek města – 22%
 - Jsou prezentovány vedení města nepravidelně a spíše na úrovni konkrétních projektů – 44%
 - **Nejsou prezentovány/požadovány vedením města – 33%**

3. Plánování a příprava projektů energetické účinnosti (úspor energie)

- Pracujete **aktivně s koncepčními dokumenty** v oblasti energetiky, konkrétně s Energetickým plánem města – **Ne 85%**
- Máte v koncepčních dokumentech stanoveny **indikativní** (kvantifikovatelné) **cíle úspor energie?** – **Ne 84%**
- Komplexní příprava projektů (zejména renovace budov) - zohledňujete při plánování investičních akcí **vliv provozních nákladů?** – **Ano 95%**

3. Plánování a příprava projektů energetické účinnosti (úspor energie)

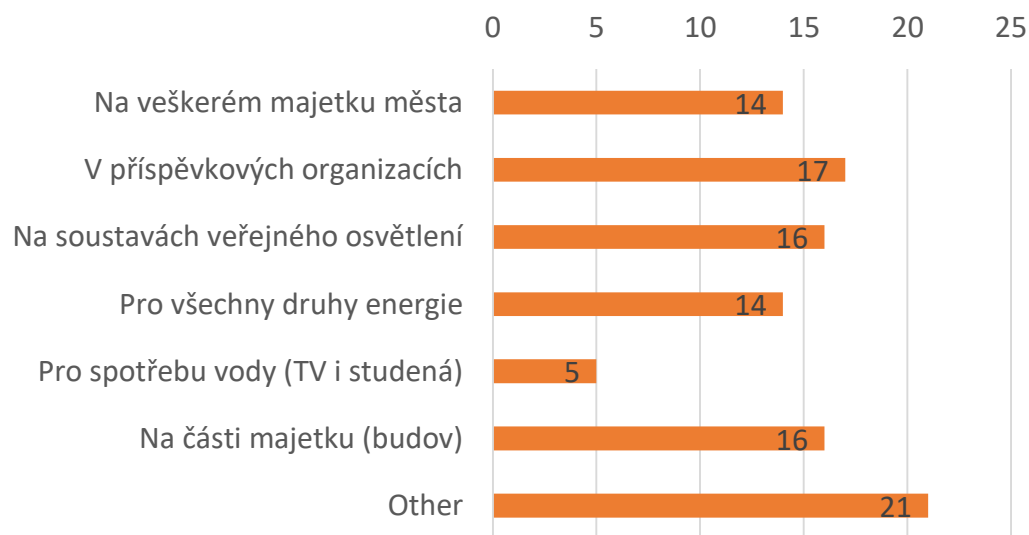
- Co je příčinou, že nejsou projekty realizovány komplexně?
 - finance / náklady / čas/ nedostatek odborníků
 - politické vedení města není nakloněno
 - „Není zpracován postup a komplexní vyhodnocení všech budov ve vlastnictví obce. Nejsou lidské zdroje na zpracování. Službu nechceme platit.“
 - „Energetik má pouze poradní hlas“
 - „Jsme obec, nikoli město. Těch pár budov, které spravujeme mají svá specifika a u poslední rekonstrukce staré školy na byty např. převážil architektonicky hodnotný vzhled nad úsporou energií, které by zateplení fasády přineslo.“

3. Plánování a příprava projektů energetické účinnosti (úspor energie)

- Spolupracují vaše odbory či oddělení odpovědné za investice a za správu majetku na přípravě projektů cíleně a aktivně s energetickým manažerem/specialistou?
 - Ano, cílevědomě a automaticky 21%
 - **Ano, nahodile, pokud u projektu požaduje dotace 47%**
 - Ne 32%

4. Činnosti EM (provoz)

- Databáze budov s údaji o energetické náročnosti – **přes 4/5 mají aktuální úplnou nebo částečnou databázi**
- Přezkum spotřeby energie a vody provádíte?

4. Činnosti EM (provoz)

- Plnění povinností energetické legislativy.
 - Kompetentní osoba se orientuje a sleduje změny v energetické legislativě a promítá je do procesu energetického managementu 36%
 - **Město/obec takovouto kompetentní osobu k dispozici nemá 48%**
 - Každá organizace si zajišťuje plnění energetické legislativy sama 17%
- Za účelem snižování spotřeby energie a vody je nastaven motivační systém pro zaměstnance organizace? **Ne 98%**

5. Překážky zavádění EM

- Na úrovni města/obce
 - **nedostatek odborných znalostí a personálu** pro zajištění EM
 - **nedůvěra** jednotlivých organizací či organizačních celků **v přínosnost a potřebu EM**
 - pravidelné odečty a aktualizace, či vůbec **dostupnost dat**
 - „Možná Vás to překvapí, ale na malých obcích je většinou jen starosta a účetní... V našem vlastním zájmu je šetřit s energiemi, proto to děláme a snažíme se spotřeby sledovat. Pokud bychom si pořídili někoho, kdo nám bude dělat energetický management, **utratíme zcela jistě víc, než co by nám nějaké jím navržené úspory ušetřily.**“
 - „**Náklady nejsou v rozpočtu vyčleněny zvlášť** - nelze tak uspořené finance izolovat a alokovat pro další činnost energetického managementu.“
 - „**Neochota dodržovat kvalitní vnitřní prostředí budov.** Uživatelé budov chtějí přetápět, svítit nad potřebu, nechce se jim chovat v běžném životě energeticky úsporně a přemýšlet tak.“

5. Překážky zavádění EM

- Na úrovni kraje/národní
 - Až na výjimky **překážky na straně kraje nejsou vnímané.**
 - **Složitá a nepřehledná legislativa + náročné podmínky dotací**, pro malé obce nesplnitelné
 - „Pokud budeme neustále vyplňovat podobné dotazníky, tak je to překážka k práci v čemkoliv.“
 - „**Nedostatek odborných školení** zaměřených na energetické manažery ve veřejné sféře, která řeší **procesy, sběr dat, práci s daty, vyhodnocování, EnPI, přípravu opatření**, přezkum, interní audit atd. (Seminářů a konferencí je dostatek, nejsou často ale přímo pro manažery, příruček je rovněž dostatek). **Není zas takový problém připravit kvalitní projekt**, když mám kvalitního partnera pro jeho přípravu, **jako vést kvalitně energetický management.**
 - „**Povinnost zavádění energetického managementu** by měla být **nařízena státem.** Poté je více možností, o které se můžeme opřít.“

6. Návrhy na podporu EM na komunální úrovni

- Změny na úřadě
 - Najít kvalitního člověka, **nastavit procesy a vytvořit podmínky a podporu** pro jeho práci
 - Větší **důraz na investice do zlepšování stavu budov** a sledování energetických ukazatelů
 - Větší **motivace k úsporám energií**
 - Pro náš **malý úřad nerentabilní**
 - „Obecně myslím, že by menším obcím pomohlo, kdyby existovala nějaká **jednotná a jednoduchá metodika, jak postupovat**, kterou by koordinovalo např. ORP nebo kraj. Součástí by mohlo být např. **sdílení energetického specialisty**, nebo nějaký **finanční nástroj** (dotace), který by pokryl velkou část nákladů **na implementaci EM** (něco jako 75 - 100% nákladů).“

6. Návrhy na podporu EM na komunální úrovni

- Změny na kraji/národní úrovni
 - **Příklady dobré praxe na národní úrovni** (vlastním majetku státních úřadů)
 - **Jednodušší dotační podmínky**
 - **Posílení pozice energetika** (není například ani v platových tabulkách)

6. Návrhy na podporu EM na komunální úrovni

- Chybějící dotační titul
 - **Nízkoenergetické (pasivní) veřejné budovy s podstatně vyšší podporou**
 - Realizaci OZE tak, abych mohl **pořídít OZE za cenu klasického zdroje energie** a dotace vyrovnala ten rozdíl ceny
 - **Výměna rozvodů tepla** ve veřejných budovách
 - Na **zavádění chytrých měřidel**
 - **VO** ne jen hlavice, ale **také na stožár a kabeláž**
 - Některé dotační tituly zcela nevyhovují např. **EFEKT** kvůli podpoře **de minimis**. U OPŽP musí být projekt vázán na zateplení objektu. Je potřeba **rozšíření dotačních titulů na podporu OZE ve městech**.

6. Návrhy na podporu EM na komunální úrovni

- Chybí Vám jiná forma podpory?
 - **Lidské a finanční zdroje**
 - „Chybí mě **jasná definice na jaké části majetku by se měl energetický management vykonávat**. Velice sporné je to u budov, které město pronajímá úplně, či částečně.“
 - „**Efektivnější spolupráce s dodavateli energií**, možnost aktuálně získávat a vyhodnocovat data pro účinný provoz budov. **Reálné navržení přínosných opatření pro komplexní zlepšování energetického hospodářství**. Hájení našich zájmů jako spotřebitele. Aktualizace souhrnných energetických řešení, stanovení standardů.“

6. Návrhy na podporu EM na komunální úrovni

- Finanční podpora pracovní pozice energetického manažera?
 - **Ano 83%**
- Metodická podpora pracovní pozice energetického manažera
 - **Ano 64%**

Další postup

Definování potřeb měst a obcí – řízené rozhovory

- 10 měst (Prostějov, Rožnov, Žďár, Děčín, Kolín, Jeseník, Nymburk, Říčany, Vrchlabí,)
- Do VI-VII/2020
- Workshop – září 2020 – **termín 8. 9. 2020**

Návrhy na zavedení a rozvoj EM

- Prvotní verze návrhů + příklady DP
- Do IX-X/2020
- Workshop – říjen 2020 – **termín 20. 10. 2020**

Další postup

Systematický koncept podpory EM – řízené rozhovory

- Návrhy kompetencí a „oblasti působnosti“ jednotlivých klíčových rezortů (MPO, MŽP, MV, MMR).
- Důraz bude kladen na konkrétnost a praktičnost návrhů ve vazbě na nové programovací období 2021+
- Do X-XI/2020
- Workshop (1 místo 2) – listopad 2020 – **termín 10. 11. 2020**

Závěrečný seminář a tisková konference

- Metodická příručka – zavedení EM krok za krokem
- Seminář a tisková konference – listopad/prosinec 2020 – **termín?**

Děkujeme za diskuzi a spolupráci

Sdružení energetických manažerů měst a obcí

www.semmo.cz